

Nieuwe uitgaven

RECENSIES

1302 revisité/herbekeken, Brussel, Instituut voor Marxistische Vorming (IMAVO), 2003, 177 pp., ill., ISBN 90-7536817-8.

11 juli 2002 stond in het teken van de zevenhonderdste verjaardag van de Guldensporenslag. Het hoeft niet te verbazen dat verschillende gelegenheidspublicaties rond deze gebeurtenis het licht zagen. Op 19 oktober 2002 vond er in Kortrijk op initiatief van het progressieve cultuurfonds Frans Masereel, met ondersteuning van *Toudi*, een colloquium plaats met als thema *Franstalige historici over de Guldensporenslag*. Zoals uit de naam spreekt, wilde men de dialoog bewerkstelligen tussen Vlaamse en Franstalige historici over het historische belang van 1302 en het ideologische en politieke gebruik ervan. Hieruit vloeide dit verslagboek voort, waaraan elf auteurs hun medewerking verleenden, in de geest van het colloquium in een Nederlandstalige en een Franstalige versie. De Franstalige versie is een productie van *Cahiers Marxistes* en *Toudi*. De Nederlandstalige versie kwam totstand in opdracht van het Masereelfonds en werd uitgegeven door IMAVO. Het boek omvat twee delen. Enerzijds leggen Claire Billen, Véronique Lambert, Sergio Boffa en Marc Boone zich in de eerste vier bijdragen toe op het historische belang van de slag, meer bepaald de ruimere veertiende-eeuwse Europese, sociaal-economische en militaire context. De bijdragen van het tweede deel zijn van de hand van Frans-Jos Verdoodt, Serge Lewuillon, Chantal Kesteloot, Philippe Raxhon, Benoît Michaël, en Véronique Lambert en gaan in op de mythevorming en het politieke en ideologische gebruik van de Guldensporenslag in de negentiende en twintigste eeuw.

Wat hier in positieve zin opvalt, is het periode-overschrijdend werken. De analyse van mythes in natievormingsprocessen is een thema bij uitstek waarop mediëvisten en hedendaagse historici met elkaar in interactie treden. In dat opzicht zijn meer in het bijzonder de bijdragen van Véronique Lambert bewonderenswaardig. Als mediëviste verdiepte zij zich niet enkel in de Guldensporenslag zelf, maar ook in de beeldvorming errond tot vandaag toe. Middeleeuwse geschiedschrijving wordt hier gecombineerd met hedendaagse theorieën rond identiteiten. Maar *1302 revisité/herbekeken* blijft in goede intenties steken. In haar slotreferaat stelt Lambert dat de historicus zich, wat mythes betreft, niet mag beperken tot een demythologisering. Zo moet onder andere de functionaliteit van mythes in natievormingsprocessen aangetoond worden. En als er gesproken wordt over de 'functionaliteit' van oude mythes in natievormingsprocessen, hoe kan men dan naast de constructivistische school kijken? Adepten van deze interdisci-

plinaire onderzoeksstrekking willen analyseren op welke manier het natiebegrip wordt ingevuld. Mythes en symbolen spelen daarin een belangrijke rol. Verschillende artikels in *1302 revisité/herbekeken* gaan ten dele in op constructivistische thema's. Ik denk daarbij aan het interessante artikel van Chantal Kesteloot over de blik van de andere in processen van zelfbevestiging. De Brusselse historica analyseert daarin de wijze waarop de Vlaamse beweging gezien werd door de Waalse, en toont daarin aan dat de Waalse beweging ook niet vrij is van de constructie van stigmatiserende vijandbeelden. Ik wil ten slotte nog vermelden dat ook de andere grote school op het vlak van de studie van mythes en symbolen in natievormingsprocessen, het etnosymbolisme, niet wordt vermeld.

Dit alles is slechts een positieve kritiek op voorliggend werk, dat zich in ieder geval niet leent tot uitgebreide methodologische of theoretische bespiegelingen. De verdienste is vooral dat het debat levend wordt gehouden over geschiedenis, mythen en natievorming in een tijd waarin nationalisme nog altijd een belangrijke politieke kracht is. Verschillende terechte vragen die in *1302 revisité/herbekeken* worden opgeworpen, kunnen echter in de toekomst verdiept en uitgebreid worden door het Belgisch onderzoek verder te toetsen aan het internationaal en interdisciplinair onderzoek naar natievorming, nationalisme en nationale identiteiten.

[JAN FRANSEN]